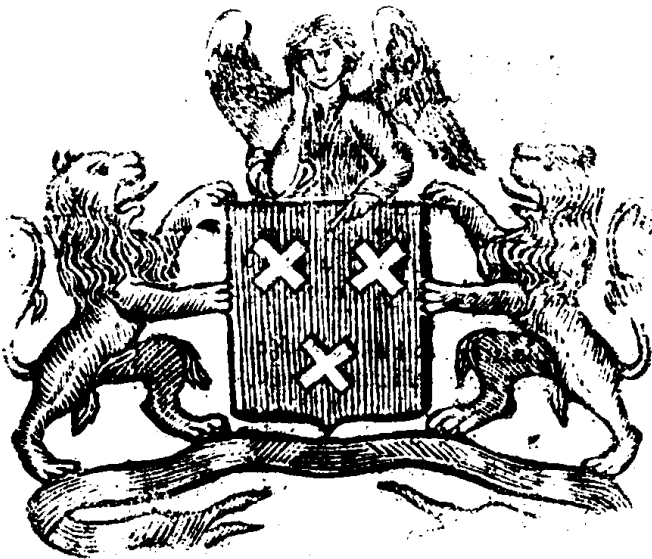

BREDASCHE

ZATURDAG

COURANT.

den 22 JUNIJ.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTEREN der stad BREDa, brengen bij deze ter kennis van de ingezetenen, dat de gewone en verhoogde onslag der contributien voor de dienstdoende Schutterij, over de jaren 1817, 1818 en 1819 geformeerd zijnde, de Quotieren daarvan gedurende den tijd van tien dagen, na dato dezès, voor de belanghebbende, ter stads Secretarij, op de gewone dagen en uren, ter visie liggen zullen; zullende die genen, welke zouden vermeenen met den aanslag te zijn bezwaard, hunne dollantie binnen den voors. tijd aan Burgemeesteren moeten inleveren; terwijl na den tijd daarop niet meer kan worden gereflektoerd.

BREDa den 20 Junij 1822.

J. F. DE ROIJ VAN ZUIDEWIJN vt.
Ter Ordonnantie van dezelve
De Secretaris der Stad Breda,
OUKOOP.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE den 16 Junij. Het ontwerp van wet bij de boodschap van zijne Majesteit, ter creëring van een kapitaal van 57,500,000 guldens nominale waarde werkelijke rentgevendende schuld; ter voorziening in de behoefte van 's Rijks schatkist, op den 15 dezer bij de tweede kamer voorgelezen, is van den volgenden inhoud.

„ Wij WILLEM enz

„ Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat in afwachting, door nadere wettelijke bepalingen, zullen kunnen worden daargesteld de middelen, om het geheele bestaande te kort te dekken, en in alle de dringende behoeften te voorzien, 's Rijks schatkist tot de geregelde voortzetting van derzelver betalingen behoort te worden in staat gesteld;

„ Zoo is het, dat wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk wij goedgevinden en verstaan bij deze:

„ Art. I. Ter voorziening in de behoefte van 's Rijks schatkist zal successievelijk worden gecreëerd eene hooveelheid werkelijke rentgevendende schuld; ganpegzaam,

1. Ter aanvulling van het verschil tusschen de toegesane uitgaven en de aangewezen middelen, bij de wet van den 22 December 1820 (Staatsblad n°. 29) f. 4,000,000

2. Tot het dekken van het geen de inkomsten over 1820 en 1821 minder hebben opgebracht, dan waarop zij bij de geraamde opbrengst zijn berekend. 8,770,000

3. Tot de aanschaffing en het meublement van het paleis te Brussel, voor onzen zoon, den Prins van Oranje, bestemd, zoo mede tot den geheelen afbouw van ons paleis te Brussel en tot verdere opbouw en herstelling van de gebouwen aldaar, door den brand van den 29 December 1820 vernield. 3,900,000

4. Ter aanvulling van de inkomsten der groote communicaatien van het Rijk, ten einde dezelve in staat te stellen om te dragen de interesten en aflossingen van de Negotiatien, daarop geffecteerd over 1822. 515,000

5. Tot buitengewonen aanbouw van schepen en vaartuigen van oorlog, ter vervanging der door ongelukken vernietigden of der gesloopten. 1,000,000

6. Tot verdere voortzetting der groote land- en watercommunicatien van het Rijk. 6,000,000

7. Tot subdien van 's lands amortisatie-kas, ten einde dezelve in staat te stellen, over 1822, te voldoen aan de bepalingen der wetten van den 9 Februarij 1818 (Staatsblad n°. 7) en 31 December 1819 (Staatsblad n°. 62), waartoe anderszins domeinen zouden hebben moeten worden verkocht. 3,700,000

f. 26,985,000

„ II. De dienvolgens in het Grootboek der werkelijke schuld in te schrijven kapitalen zullen in alle opzichten een gewoon gedeelte derzelver schuld uitmaken, en rente dragen van den dag af aan het half jaar, waarin de inschrijving geschiedt.

„ III. De aldus daar te stellene werkelijke schuld, welke de som van f. 57,500,000 nominale kapitaal niet zal mogen te boven gaan, zal door rijksschenkomst van 's lands amortisatie kas worden te gelde gemaakt, en zal door dezelve kas successievelijk een gelijk montant weder worden vernietigd

„ IV. Ten einde 's lands amortisatie-kas hiertoe in staat te stellen, alsmede tot vinding van de sommen, benoedigd om de verschuldigde renten te voldoen, zal jaarlijks, te beginnen met het jaar 1823, aan dezelve kas worden versterkt eene som van f. 1,725,000, met dien verstaan-

de, dat al hetgeen voorzeide som van f. 1,725,000 zal komen te reteren, na afbetaling der verschuldigde renten, dadelijk zal worden besteed tot inkoop van werkelijke schuld, welke ingekochte schuld telkens vernietigd zal worden op den 1 Januarij van het volgende jaar.

„ V. De voors. som van f. 1,725,000 zal jaarlijks, te beginnen met den jare 1823, op de tweede afdeeling der begrooting van Staats-uitgaven worden gebracht, ten ware dezelve door andere middelen kunnen worden gevonden.

„ VI. Van het gebruik der gelden, voortspruitende uit de bij deze wet geautoriseerde inschrijving van werkelijke rentgevendende schuld, zal blijken in de jaarlijksche rekening van 's Rijks inkomsten en uitgaven; zullende de verantwoording der bij 's lands amortisatie-kas dienvolgens te doene operatien (tot welke nimmer zullen kunnen worden gebezigd de kapitalen of jaarlijksche toelagen, thans aan de gezegde kas toebehoorende, of, bij vervolg van tijd, door dezelve, hetzij uit eigene middelen, hetzij naar art. 199 der grondwet te acquireren) worden begrepen in een afzonderlijk kapittel van derzelver gewone rekening, en het naar aanleiding van het laatst voorgaande artikel vernietigd gedeelte der werkelijke schuld, telken jare, bij openbare aankondiging, worden bekend gemaakt.

„ Lasten en bevelen, enz.

UTRECHT den 18 Junij. Den 15 dezer heeft alhier in het tuchthuis onder de gevangenen een groot oproer plaats gehad, waartoe de afkondiging van Zijner Majesteits besluit, wegens het jaarlijksch ontslag of afslag, aanleiding schijnt gegeven te hebben, dewijl dadelijk daarna alle de gevangenen, ten getalle van honderd zestig à honderd tachtig, op een oogenblik, even als of er vroegere afspraak bestond, oproerig werden, de weefgetouwen en andere werkmachines werden vervolgens vernield en de zwaarste sloten verbroken, terwijl, door het openbreken van afzonderlijke gevangplaatsen, spoedig veeltegenwoordig vijftig gevangenen bijeen geraakten. De tot assistentie aangekomen militairische wacht van de Tolsteegpoort kon niet beletten, dat men aan de muren brak en met steenen en met de uitgehaakte glasramen naar beneden wierp; het doorbreken der zoldering werd, na het kwetsen van eenige gevangenen, gelukkig verhindert; nadat er vervolgens versterking van militairen aangekomen was en eenige manschappen der kavallerie den omloop, die buiten het tuchthuis plaats greep, in bedwang hielden, gelukte het aan de verschillende autoriteiten, toen zij de militairen, op de binnenplaats, in het gezigt der oproerigen hunne geweren met scherpe patronen hadden doen laden, den verderen opstand en braak te stuiten. Talrijke militaire posten, beneden en overal rondom en in het huis uitgezet, zijn voorts genoegzaam geweest, om een aanzienlijk aantal gevangenen, die bijeen geraakt waren en welker gevangenhokken men, door den invallenden nacht, niet konde herstellen, te betwingen en van verdere ondernemingen te doen afzien. Den 17den zijn elf of twaalf der oproerigen gevangenen, onder eskorte van kurassiers, uit het tuchthuis, waar de fust weder geheel hersteld was, naar het stadhuis overgebracht.

OOSTKAPELLE den 15 Junij. Een metselaarsknecht, Zeger van der Ven, te Middelburg woonachtig en 72 jaren oud, den 12den dezer alhier aan den Toren wekende, had het ongeluk uit den werkbak naar beneden te storten. De hoogte van den val was 21 ellen of 62½ Rijnlandsche voeten. De oude man kwam neder op eenige zerken en puin, aan den voet des Torens liggende, en des niet te min bevondt hij zich heden zoo wel, dat men hem naar Middelburg zou kunnen vervoeren, bijaldien niet de menschlievelijkheid van eenige ingezetenen der beide plaatsen, die deels voor hem gezorgd, deels hem met geld ondersteund hebben, dien vervoer nog eenige dagen had doen uitstellen. De rigting des ligchaams bij den val was regtschuldig, met de armen langs het hoofd naar boven, even als iemand die zich lang een touw naar beneden laat glijden, en is voornoemde persoon op de voeten ter neder gekomen, zonder, als het ware, door den val bedwelmd te zijn geworden, klagende alleen pijn te gevoelen in den rug en in de beide enkels, terwijl hij dadelijk den wensch te kennen gaf, om zijne dochter, wonende te Middelburg, bij hem te zien, waaraan dan ook is voldaan.

SPANJE.

MADRID den 7 Junij. In Castilien hadden weder eenige kwaadwilligen het hoofd opgestoken en zich verenigd onder bevel van eenen Kapist. De brigadier Torres is met een genoegzaam aantal nationale troepen tegen hen opgetrokken, en heeft hen geheel verstrooid, nadat velen hunner gevallen waren. Te Tamarita was mede eene verzameling van kwaadwilligen; deze zijn door den generaal Perena uiteengejaagd.

Den 30 Mei heeft een treurig voorval te Valencia plaats gehad. Dien dag begaf zich het detachement ar-

(Het vervolg op de kapt van deze bladzijde.)

ligt gekwetst. Sedert lang was het korps artillerie te Valencia, in de cortes als met een gevaarlijken geest bezielde aangewezen. Het thans gebeurde heeft derhalve aanleiding gegeven, dat een voorstel is gedaan en voor de eerste maal gelezen, om den minister van oorlog wegens het veronachtzamen van den bekomen, wien verantwoordelijk te stellen. Tot heden schijnt echter aan dit voorstel geen verder gevolg gegeven te zijn.

Te Aranjuez, waar de koning thans is, heeft mede eenige beweging plaats gehad. Aldaar hebben enige lie-den den kreet aangeheven: leve de vrijmagnige Koning; leve de vrijmagnige Keizer Ferdinand! De koning deed (te vervolg op de tweede bladzijde.)

thier, aldaar in garnizoen, naar de citadel, om de gewone salvo's bij gelegenheid van het feest des konings te vuren; maar, in plaats daarvan, maakte hetzelfde oproer, met nog een zeventigtal andere aldaar verzamelde lieden. De kommandant van het detachement werd afgezet, een kanonier in deszelfs plaats aangesteld, de generaal Elie op de citadel gevangen, tot algeheelen veldheer uigeroepen, en een kreet tegen de constitutie aangeheven. De burgerlijke en militaire gezagvoerders, hiervan ondertigt, lieten de citadel door militaire omringen, terwijl tevens een aantal burgers kwam toesnellen, om de oproerlingen mede te bestrijden. Deze werden aangemaand, om zich over te geven; doch hieraan niet voldoende, was men genoodzaakt, vuur op hen te maken. Na verloop van een-

KEN en BAVEL, onder nadere approbatie op den tijd en plaats voorschreven, publiek aan den minst-inschrijvenden aanbesteden:

Het maken van een nieuwe lederen SLANG of BUIS, ten dienste der dops-brandsput, lang 27 Ellen 3 Palmen, of 87 Voeten Rijnlandsch, met de leverantie van het daartoe benodigde leder.

Liggende de bestrekken en conditie van gezegde Aanbestedingen dergelijks, de Zon- en Feestdagen uitgezonderd, des morgens van negen tot twaalf ure des middaags, ter Secretarij van Ginneken voor een ieder te lezen, zultende daags voor de bestellingen, de noodige aanwijzingen aangaande den Straatweg, door den opzigtster HENDRIK van der AA, wonende te Ginneken, worden gedaan.

vergeefs vermaningen; de militie en delijfswacht van Z. M. hebben tusschen beiden moeten komen, om de oproerlingen tot zwijgen te brengen.

Te Kadix eindelijk is insgelijks een komplot ontdekt en gestuit.

Het schijnt nit dit alles genoegzaam zeker, dat de dag van St. Ferdinand door de vrienden der duisternis tot een regent-omwenteling bestemd was. De moed en de goede gezindheid der burgers en troepen in het algemeen, heeft echter andermaal gezegevierd.

De Cortes hebben den minister van buitenlandsche zaken verslag gevraagd nopens den staat van zaken met Frankrijk. Volgens de openingen, door denzelfden gegeven, heeft het spaansche gouvernement, door middel van den minister te Parijs, ernstige vertogen laten doen, ten einde door het fransche gouvernement maatregelen wierden genomen, dat eenigen spaansche uitgewekenen op de grenzen geene gelegenheid wierd gelaten, om onophoudelijk oproer binnen hun vaderland aantestoken; en dat het fransche gouvernement daarop had geantwoord, dat de noodige orders waren gesteld, opdat de uitgewekenen van de spaansche grenzen verwijderd werden.

Heden hebben de cortes de zoo veel geruchts gemaakt hebbende leening met het huis *Hardouin* bevestigd. Het gouvernement zal nogtans trachten, eene andere leening op voordeliger voorwaarden te sluiten.

Men verzekert thans, dat de Cortes eene boodschap aan den Koning hebben gezonden, met verzoek om dadelijk naar Madrid terug te keeren en alle beëindigen van deszelfs paleis weg te zenden en die te doen vervangen door lieden gehecht aan het constitutioneel stelsel.

PRUISSEN.

TRIER den 15 Junij. Het hof van assises heeft, den 9den dezer, uitspraak gedaan in de zaak van den koopman *Fonk*, welke sedert vijf en een half jaar de regtbanken van Keulen, Koblenz, Trier en Berlijn heeft bezig gehouden, en waarin, sedert den 25sten April, 251 getuigen gehoord zijn. Het betreft den moord van een koopmansbediende, den heer *W. Cönen*, die, namens zijn heer, de boeken van diens compagnon, den gemelden heer *Fonk*, zoude opnemen, doch welke daags te voren vermoord werd gevonden. De president van het hof van assises had de volgende vragen voorgesteld: Is *P. A. Fonk* schuldig, den persoon van *W. Cönen* met voorbedachtheid en vrijwillig vermoord te hebben? Heeft *P. A. Fonk* deel aan dien moord gehad? Is *P. A. Fonk* overtuigd van *Chr. Hamacher* overgehaald te hebben, die misdaad voor hem te plegen? De eerste vraag werd, door de gezworenen, met eene meerderheid van 7 stemmen bevestigend beantwoord, en de twee volgende eenpariglijk. Het hof heeft zich, omtrent de eerste vraag, met de meerderheid der jury vereenigd, en dien ten gevolge *R. A. Fonk* ter dood veroordeeld, en gezamenlijk met *Chr. Hamacher*, in de kosten van het proces verwezen; het vonnis zal in de plaats waar het vonnis is geslagen, in die, waar hetzelfde zal ten uitvoer gebragt worden, in de geboorteplaatsen der beide moordenaars, en in die van het slagtoffer aangeplakt worden.

Na het lezen van het vonnis wilde de heer *Fonk* spreken; doch de president, de zitting sluitende, zeide, dat er niets meer te zeggen viel, en dat de wet hem 3 dagen verleende, om te appelleren. De echtgenooten en de bloedvrienden van *Fonk* wierpen zich, onder het storten van vele tranen, in zijne armen. *Fonk* leide echter veel tegenwoordigheid van geest aan den dag.

FRANKRIJK.

PARYS den 15 Junij. In verscheiden dagbladen is gesproken van een verschrikkelijken moord, welke in eene kleine gemeente van het departement van de Isère is gepleegd. Wij ontvangen thans, zegt *le Constitutionnel*, van den maire dier gemeente, het volgende bericht deswege:

„In den nacht tusschen den 8sten en 9den mei jl., is, te Saint-Quentin-sur-Isère, kanton Tullius, in het departement van de Isère, eene ongehoorde misdaad gepleegd.

„Eene nog jonge en schoone vrouw, van onbesproken gedrag en van voorbeeldige godsvrucht, is, na dat men haar den boezem opgereten en verscheurd had, in stukken gehouwen, en hare bloedige en nog lillende ledematen zijn, verspreid, in de Isère en in takken of verlaten van die rivier geworpen, ten einde dezelve des te beter aan de nasporingen der justitie te onttrekken.

Doch de Voorzienigheid, welke zelden groote misdaden ongestraft laat, heeft gewild, dat de Isère eene der ledematen en den romp van het ongelukkig slagtoffer, op den oever geworpen heeft, waarvan het nauwkeurig door de geneesheeren gedaan onderzoek de afshuwelijke omstandigheden, welke deze misdaad verzeld hebben, nog duidelijker aan den dag heeft gebragt; de justitie, welke er de sporen van volgt, heeft reeds den dikken en geheimzinnigen sluier, die het misdrijf omgeeft, afgerukt.

„De geheele maatschappij hoopt, dat de schuldige het zwaard der wetten niet ontkomen zal, en dat de wraak naar evenredigheid der misdaad zijn zal.

„De pen weigert, meer bijzonderheden dezer gruwelijke misdaad te schetsen, welke met eene even koelbloedige als overlegde wreedheid gepleegd is.

MARKT-PRIJZEN der Stad BREDA.		
van den 21 Junij 1822.		
Het Mudde Tarwe (meest nieuwe)		Gld. Cs.
—	Rogge.	3: 23.
—	Gerst (zomer)	00: 00.
—	Boekweit	3: 15.
—	Haver	00: 00.

Fijn Tarwe Meel (per Ned. pond.)	00: 24.
Grof ————— idem.	00: 12.
Boter ————— idem.	00: 33.
Aardappelen (Var of Mudde)	00: 00.
1/2 Ned. Pond Fijn Tarwe Brood	00: 12.
De 1 ————— Grof. idem.	00: 12.
De 3 ————— Rogge Brood	00: 17.
Het Ned. pond Rundvleesch	00: 40.
————— Kalfsvleesch	00: 45.
————— Schapenvleesch.	00: 50.
————— Versch Varkenvleesch	00: 42 1/2.
————— Gerookt idem	00: 75.
Het 500 pond Hooi.	00: 00.
————— Stroo (rogge)	00: 00.
Het 1000 Eiken Telhout	2: 82.
————— Doof Hout	1: 70.
De Kar Spaanders.	2: 95.
————— Struiken	3: 40.
De 100 Mutsaard	2: 65.

MENGELINGEN.

VRIENDSCHAP NAAR DE MODE.

Wilt gij steeds de eerste zijn op 't wandelpad der eer,
Gedraag u, Krito! dan naar deze wijze leer:
Laat steeds de lofzazijn, bij vriendschaps outer, klinken,
En 't klatergoud des roems in 's broeders oogen blinken.
Maar zoo ge in 't openbaar zijn' waarde wegen moet,
Laat in de tegenschaal dan fluks een keisteen zinken,
Die heel de vracht zijns lofs weêr opwaarts vliegen doet.

GLORIE.

De schaduw, GLORIE, volgt mij na
Wanneer ik naar de fakkel ga;
Maar krijg ik ze eenmaal in 't gezicht,
Zoo keer en wijk ik af van 't licht.
Rechtschapen braven, zoekt haar niet:
Steeds treedt ze in 't spoor van die haar vliedt,
En, zoo men ze ooit tot oogwilt maakt,
Het is, de bron des lichts verzaakt!
De Held van deugd en Christendom
Stapt rustig door, en ziet niet om.

B E R I C H T.

Het gunstig vertier, dat de POËZY, de MENGEL-POËZY en de VERTELLINGEN en ROMANCIEN van den Heer Mr. W. HILDERDIJK gevonden hebben, heeft de beide eerstgemelde Werken reeds sedert eenen geruimen tijd in den handel doen ontbreken; terwijl van het laatstgen. Werk, dat oorspronkelijk een gedeelte van, of een vervolg op de Mengelpoëzy uitmaakt slechts een zeer onbeduidende voorraad op dit oogenblik meer voorhanden is.

Eigenaar van het Kopijregt dezer Werken geworden, is de Ondergeteekende eerst voornemens geweest, een nieuwe oplage in groot octavo van de vijf geheel uitverkochte Boekdeelen ter perse te geven; doch daar men van vele zijden, zoo wel uit de Zuidelijke, als Noordelijke streken van ons Land, hem onophoudelijk aanzoekt om van deze zoo gezochte, doch sedert lang onverkrijgbare Dichtwerken van *Nederlands Hoofdpoët* eene goedkope uitgave te bezorgen, in denzelfden vorm als onlangs door hem de Gedichten van den Heer *H. Tollens* Cz. zijn uitgegeven, is hij bereid in dezen het Dichtlievend Publiek te wille te zijn, en eene uitgave in dien vorm te bewerkstelligen, zoo wel van de vier Deelen der Poëzy, als van de twee deelen der Mengelpoëzy en Vertellingen en Romanen, een en ander door den Dichter zelfden bereids voor de pers herzien en van ingeslopen feltien gezuiverd.

Geheel de inhoud zal zich gevoeglijk laten opnemen in vier klein-octavo Boekdeeltjes, die elk den Inteekenaren slechts tegen 24 stuivers op best postpapier en tegen 33 stuivers op fraai vellin papier zullen berekend worden. Welshalve deze Werken, van welke de verkoopprijs thans is f 15 : 6 : —, bij inteekening slechts f 4 : 16 : — zullen kosten.

Voor ieder Deeltje zal men een nieuw geïnventeerd titelvigniet vinden, en letter, papier, vorm en omslag in alles overeenkomen met den vierden druk der bovengemelde Gedichten van den Heer *Tollens*.

De Inteekening is door geheel het Rijk bij alle Boekverkoopers en Postmeesters geopend, en zal open blijven tot op den 15 der maand Junij aanstaande. Alsdan zal dadelijk de oplage geregeld en met drukken een aanvang gemaakt worden.

Na het sluiten der inteekening, wordt de prijs van ieder Deeltje met zes stuivers verhoogd.

Rotterdam. J. IMMERZEEL Junior, den 12 Junij 1822.

Men kan op bovengenoemd Werk inteekenen bij de drukkers dezes.

ADVERTENTIEN.

PUBLIEKE AANBESTEDING.
De GEMEENTE-BESTUREN van BREDA, GINNEKEN en BAVEL, zullen onder nadere approbatie, op Woensdag den 26 Junij 1822, des voormiddaags ten tien ure, op het Raadhuis te Ginneken, publiek aan den minst-inschrijvenden aanbesteden:

Het repareren en vernieuwen van den STRAATWEG, beginnende aan de Kapitale Brug der vesting Breda, strekkende over de bruggen werken derzelve vesting, naar en door het Dorp Ginneken, tot aan de Herberg de *Roskam* onder Ulvenhout, met de noodige veranderingen aan derzelver zijwegen, benevens het onderhouden van dien, beginnende met den dag der approbatie, en expirerende den lasten Mei 1823;

Item zal het GEMEENTE-BESTUUR van GINNEKEN (Het vervolg op de kant van deze bladzijde.